

Central European Forum
for Migration Research

Środkowoeuropejskie Forum
Badań Migracyjnych

Scenariusze migracji międzynarodowych na lata 2004-2050: wstępne założenia

Jakub Bijak, Anna Kicinger

Seminarium „Scenariusze rozwoju ludności
i zasobów pracy UE w latach 2004 – 2050”

CEFMR – ISiD SGH
11 października 2004

Plan prezentacji

1. Swobodny przepływ pracowników w Europie: *status quo* i oczekiwania na przyszłość
2. Migracje w Europie po rozszerzeniu UE
  - Trzy scenariusze migracji: założenia
  - Kwantyfikacja założeń
3. Scenariusze migracji netto spoza Unii Europejskiej
  - Trzy scenariusze migracji: założenia
  - Kwantyfikacja założeń
4. Podsumowanie i wnioski

Swobodny przepływ pracowników w Europie

- Regulacja prawna: traktaty i akty o akcesyjne
- Okresy przejściowe dla swobodnego przepływu siły roboczej z nowych krajów członkowskich (oprócz Cypru i Malty) do UE-15 na **0, 2, 5** lub **7** lat
- Otwarcie już w **2004**: Irlandia, Szwecja, W. Brytania
- Przewidywane lata otwarcia rynków pracy:
  - **2006**: Benelux i reszta Skandynawii (z Norwegią)
  - **2009**: Francja, Grecja, Hiszpania, Portugalia, Włochy
  - **2011**: Austria, Niemcy
- Zasada wzajemności: Polska, Słowenia, Węgry
- Założenia dla Bułgarii i Rumunii: akcesja w **2007**, otwarcie rynków pracy krajów Europy Zachodniej wg schematu „+ 3 lata”, Europy Środkowej w **2009**

Migracje w Europie po rozszerzeniu UE

- Przedmiot analizy: osiedleńcze migracje rejestrowane
- W latach 1992-2003 dużo prac badawczych (głównie w Niemczech i Austrii) poświęconych próbom prognozy migracji poakcesyjnych
- Krytyka istniejących opracowań:
  - przewidywania wielkości migracji z ośmiu środkowo-europejskich krajów akcesyjnych do UE-15 od 140 tys. do ponad miliona osób rocznie
  - brak kompleksowych prognoz migracji do krajów akcesyjnych oraz ruchów ludności pomiędzy nimi
  - koncentracja wyłącznie na ekonomicznych determinantach migracji

Migracje w Europie po rozszerzeniu UE

- Trzy warianty prognozy
  - *podstawowy*: stabilny wzrost gospodarczy, postępy procesów integracyjnych w Europie, zbieżność poziomów życia, ogólny wzrost mobilności
  - *wysoki*: szybki wzrost gospodarczy i niwelowanie różnic w poziomie życia, znaczący wzrost mobilności
  - *niski*: stagnacja ekonomiczna, utrzymujące się rozbieżności między Wschodem a Zachodem, wysoka presja migracyjna
- Dane wyjściowe za 2002 rok
  - Źródła: Rada Europy (2003), Eurostat - NewCronos
  - Macierz przepływów migracyjnych (O-D), szacowanych jako większe z liczb podawanych przez kraje pochodzenia migrantów i kraje docelowe (por. Kupiszewski 2002)
  - Struktury według wieku: dane niemieckie przyjęte jako wzorcowe, z wyjątkiem migracji na południe Europy

Migracje w Europie po rozszerzeniu UE

- Podstawowe składniki prognozowanej wielkości migracji między krajami europejskimi:
  - Trend, charakteryzujący się ogólnym wzrostem mobilności w trzech wariantach (niski: stała mobilność, podstawowy: wzrost o 0,5% rocznie, wysoki: wzrost o 1% rocznie)
  - Zaburzenia trendu wynikające z otwierania kolejnych rynków pracy według schematu 0 – 2 – 5 – 7 lat.
- Trzy okresy rozwoju przepływów migracyjnych:
  - *Okres przedakcesyjny*: kontynuacja trendów z przeszłości
  - *Okres poakcesyjny*: krótkotrwałe wzrosty przepływów migracyjnych, zwłaszcza do Europy Zachodniej, wywołany przez otwieranie się nowych rynków pracy
  - *Długookresowa stabilizacja*: powrót do trendu

Migracje w Europie: kwantyfikacja założeń

- Podział badanych krajów na trzy grupy:
  - Europa Zachodnia (UE-15 + Norwegia i Szwajcaria)
  - Europa Środkowa (8 nowych krajów członkowskich)
  - Europa Południowo-Wschodnia (Bułgaria i Rumunia)
- 9 scenariuszy dla przepływów między grupami (a nie dla wszystkich 702 par krajów)
- Prognozowana wartość migracji: iloczyn trendu dla danego wariantu projekcji przez czynnik wzrostu po otwarciu rynków pracy:
  - Ustalony dla danej pary grup krajów dla każdego z wariantów
  - Malejący według krzywej logistycznej aż do powrotu do trendu

Z \ Do

Europa Zachodnia

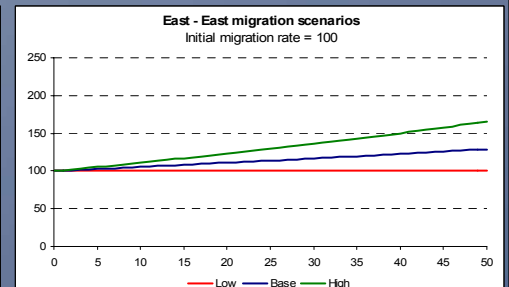
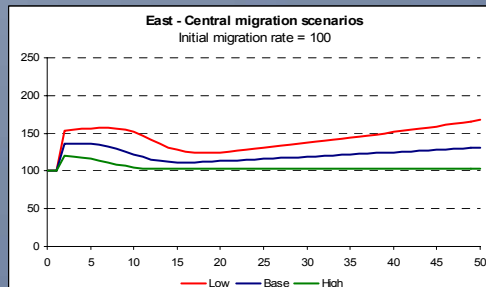
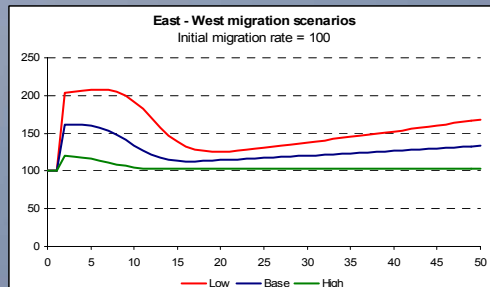
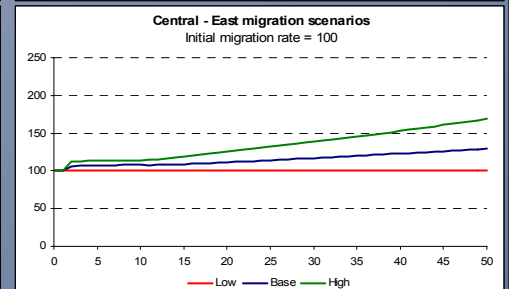
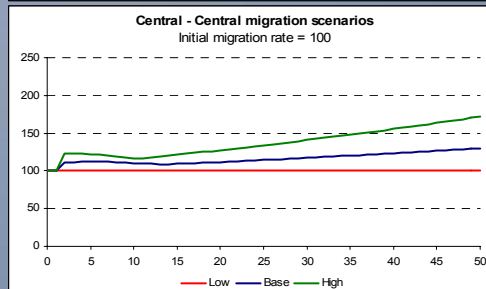
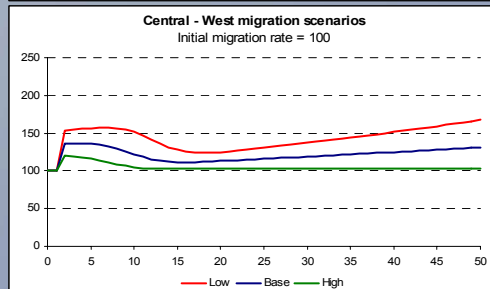
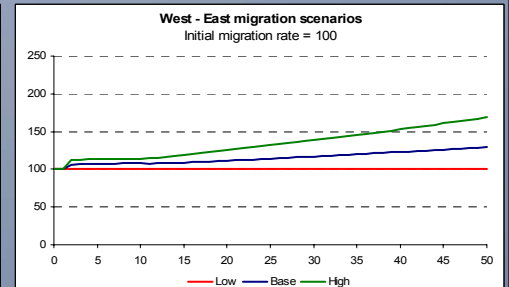
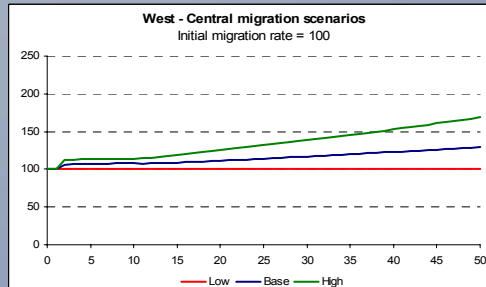
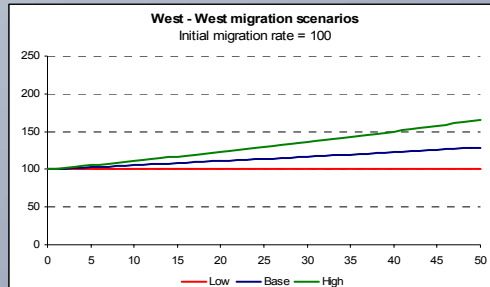
Europa Środkowa

Europa Pd.-Wsch.

Europa Zachodnia

Europa Środkowa

Europa Pd.-Wsch.

Migracje netto spoza UE

- Determinanty migracji - rozwój społeczno-ekonomiczny i sytuacja polityczna w skali globalnej, w szczególności:
  - Na obrzeżach rozszerzonej UE (WNP, b. Jugosławia, Turcja, Afryka Pn.), potencjalne przyszłe rozszerzanie Unii
  - W krajach rozwijających się (Chiny, Azja Pd.-Wsch., Afryka, Ameryka Łacińska) – rola sieci migracyjnych w Europie
- Trzy warianty prognozy
  - *podstawowy*: stabilny wzrost gospodarczy i wzrost mobilności w skali globalnej, umiarkowane restrykcyjne polityki migracyjne
  - *wysoki*: szybki wzrost gospodarczy i wzrost mobilności na świecie, duże zapotrzebowanie na siłę roboczą w Europie, względnie liberalne polityki migracyjne
  - *niski*: stagnacja ekonomiczna na świecie, restrykcyjne ograniczenia napływu siły roboczej do Europy

Migracje netto spoza UE: wartości docelowe

Docelowe współczynniki (2050) na 1,000 ludności wyjściowej

Lp.	Grupa	Kraje	Wariant niski	Wariant podstawowy	Wariant wysoki
1	Wschód	BG, RO	0,0	+ 1,0	+ 2,0
2	Centrum	EE, LT, LV, PL, SK	+ 0,25	+ 1,5	+ 3,0
3	Północ	DK, FI, NO, SE	+ 0,5	+ 2,0	+ 4,0
4	Zachód	AT, BE, CH, CZ, DE, FR, HU, IE, LU, NL, UK	+ 1,0	+ 2,5	+ 5,0
5	Południe	ES, GR, IT, PT, SI	+ 1,5	+ 3,0	+ 6,0

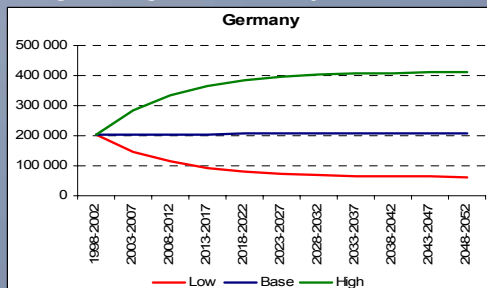
Grupowanie według de Beer, van Wissen (1999), modyfikacje zaznaczone na żółto

Migracje netto spoza UE: kwantyfikacja założeń

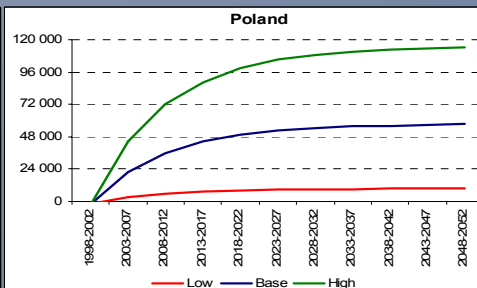
- Wartości docelowe migracji netto spoza UE obliczane na podstawie współczynników założonych dla grup
- Wartości wyjściowe migracji netto spoza UE (NM_{2002}) połączone z docelowymi (NM_{2050}) za pomocą funkcji wykładniczej, stabilizującej się na końcu projekcji:

$$NM_t = NM_{2050} + (NM_{2002} - NM_{2050}) * \text{Exp}(-0,1 * (t - 2002))$$

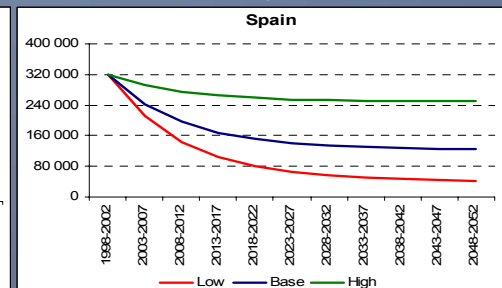
Przykłady: Niemcy

Polska

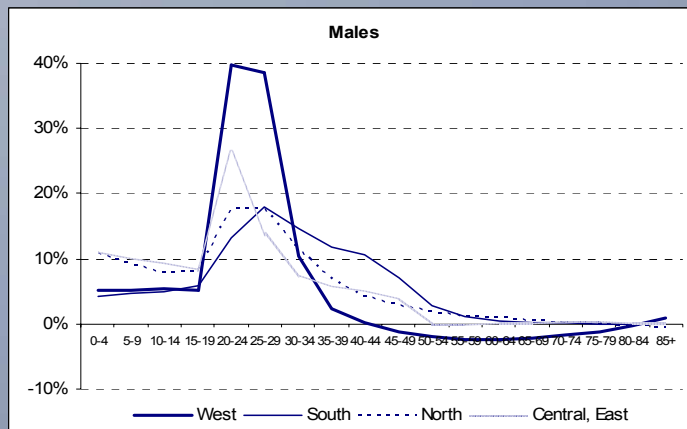
Hiszpania

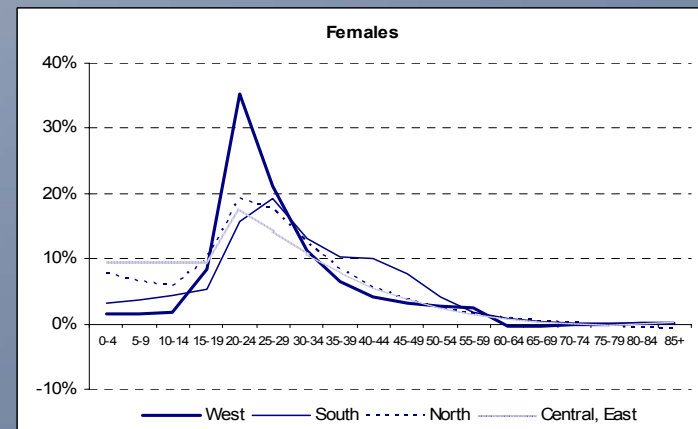
Migracje netto spoza UE: kwantyfikacja założeń

Struktury wieku dla migracji netto (wartości względne)

Mężczyźni

Kobiety

Wstępne wyniki projekcji - wariant podstawowy

Wybrane wskaźniki demograficzne dla 2050 roku

Kraj	Liczba ludności	Przyrost naturalny	Saldo migracji	Odsetek 65+
Bułgaria	4 577 948	- 60 064	- 1 034	35,9%
Estonia	1 040 583	- 7 621	+ 861	28,8%
Holandia	18 450 133	- 25 018	+ 28 440	27,0%
Niemcy	75 669 140	- 54 9417	+ 190 822	33,5%
Polska	31 328 525	- 263 124	+ 42 622	32,8%
Słowenia	1 873 664	- 14 261	+ 7 516	34,0%
Szwecja	9 780 059	- 16 850	+ 22 085	28,0%
Włochy	53 983 321	- 433 080	+ 209 382	36,3%
27 krajów	483 606 503	- 2 505 963	+ 1 176 647	31,4%

Wstępne wyniki projekcji - wariant podstawowy

Wybrane wskaźniki demograficzne dla 2002 i 2050 roku

Kraj	Ludność w 2002	Ludność w 2050	65+ w 2002	65+ w 2050
Bułgaria	7 868 898	4 577 948	17,0%	35,9%
Estonia	1 358 201	1 040 583	15,7%	28,8%
Holandia	16 148 933	18 450 133	13,7%	27,0%
Niemcy	82 488 495	75 669 140	17,3%	33,5%
Polska	38 425 494	31 328 525	12,6%	32,8%
Słowenia	1 994 528	1 873 664	14,6%	34,0%
Szwecja	8 924 962	9 780 059	17,2%	28,0%
Włochy	57 157 409	53 983 321	18,9%	36,3%
27 krajów	494 178 506	483 606 503	16,1%	31,4%

Łączny przyrost naturalny: –69 mln, saldo migracji zewnętrznych: + 58,5 mln